

Školitelský posudek

Kubík, Petr: *Slovensko-italské vztahy 1939-1945*. Disertační práce, strojopis, Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Ústav českých dějin, Praha 2009, 294 s.

Práce Petra Kubíka se věnuje vztahům l'udácké Slovenské republiky s fašistickou Itálií. I když již existuje řada prací o slovenské zahraniční politice a vztazích Slovenska k různým státům v době druhé světové války, téma slovensko-italských vztahů doposud nebylo v české ani slovenské historiografii samostatně zpracováno. Autor přistoupil ke zpracování látky na základě pečlivého studia původních pramenů, které se nacházejí v Slovenském národním archívu v Bratislavě, v Archívu Ministerstva zahraničních věcí ČR v Praze a Historicko-diplomatickém archívu Ministerstva zahraničních věcí (Archivio storico diplomatico MAE) v Římě. Archívní fondy týkající se Slovenska z tohoto archívu byly využity při historickém bádání vůbec poprvé. Autorovi velmi pomohla jeho znalost italštiny.

Práce je rozdělena na dvě části. V první se Kubík zabývá styky mezi Slovenskou republikou a Itálií do roku 1943, tedy do pádu Mussoliniho režimu. Druhá část je věnována vztahům Slovenska k loutkové Italské sociální republice zřízené Němci po osvobození Mussoliniho v severní Itálii.

Petr Kubík v první části podrobně zmapoval okolnosti diplomatického uznání Slovenska Itálií a navázání diplomatických styků mezi oběma státy. Itálie sice měla od roku 1925 v Bratislavě konzulát (přechodně zde existoval už v letech 1921-1922) a slovenský stát se rozhodla uznat, určitým problémem při navázání normálních diplomatických styků mezi Slovenskem a Itálií však byl (z italského pohledu) statut Slovenska vzniklý v důsledku německo-slovenské smlouvy o ochraně (*Schutzvertrag*) z 18. března 1939 (podepsaná definitivně 23. března). Italské ministerstvo zahraničí si nejprve nebylo jisto, zda Slovensko není jen dalším německým protektorátem, protože v tom případě by řádné diplomatické styky nebyly možné. Nedorozumění způsobil posun při překladu pojmu

„ochrana“ (Schutz), tj. v italštině *protezione*. Nebylo zprvu jasné, zda *protezione* neznamená, že Slovensko je ve skutečnosti *protettorato*. Italský konzul v Bratislavě Lo Faro musel nejprve MZV v Římě vysvětlit, že Slovensko je skutečně samostatným subjektem mezinárodního práva.

Ve druhé části práci za přínosné považují především popsání osudů slovenského vyslanectví v Itálii po vystoupení Itálie z války, sesazení Mussoliniho a nastolení vlády maršála Badoglia, a především osudy italských královských diplomatů v Bratislavě. Tato epizoda je poměrně málo známá a její podrobnosti jsou v Kubíkově práci osvětleny vůbec poprvé. Je známo, že slovenská vláda italské diplomaty, kteří uznali italskou Badogliovu vládu, odmítla v roce 1943 vydat jak německým úřadům, tak italské fašistické vládě. Tito italští diplomaté byli formálně internováni v hotelích Piešťanech, kde měli vyčkat do konce války. Kubík ale jako první detailně objasnil jejich osudy v letech 1944-1945. Když bylo v souvislosti vypuknutím Slovenského národního povstání Slovensko okupováno německou armádou, slovenská vláda již nedokázala vzdorovat německému tlaku. Italští diplomaté byli odevzdáni německé vládě, která se zaručila za jejich bezpečnost. Je nutno dodat, že tento slib dodržela. Italští diplomaté nebyli vydáni do Itálie, kde by je pravděpodobně čekala smrt, ale byli internováni na různých místech v tehdejší Německu, naposledy v Kašperských Horách v jihozápadních Čechách, kde se dožili bez problémů konce války.

Kubík také věnuje pozornost obnovení československého diplomatického zastoupení v Itálii na sklonku války a snaze tehdejšího československého konzula v Římě Vaňka o převzetí budovy a dalšího majetku někdejšího slovenského vyslanectví, které po evakuaci slovenských diplomatů spravovala švýcarská legace.

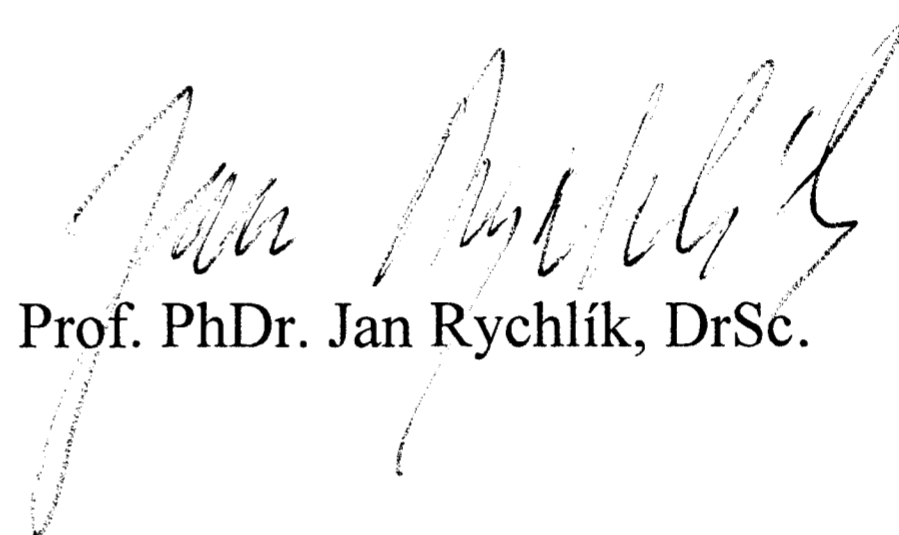
Autor ve své práci dále mapuje podrobně vztahy politické, kulturní, obchodní, sportovní a vojenské mezi Itálií a Slovenskem. Tyto styky se v podstatě týkají jen období do podzimu 1943, protože styky s Italskou sociální republikou byly jen velmi omezené. Kubík

ukazuje, že Itálie měla zájem především o obchodní styky. V politické oblasti pro Itálii Slovensko nebylo partnerem. Proto se také nakonec neuskutečnila návštěva slovenského premiéra Vojtecha Tuky v Římě, ačkoliv o ni slovenská vláda velmi usilovala a nebyla podepsána ani dlouho připravovaná italsko-slovenská kulturní dohoda, na které mělo Slovensko velký zájem.

Rozsah použitých původních pramenů je nadstandardní. Znalost odborné literatury je na dobré úrovni.

Celkově považuji práci za přínosnou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze, 20. března 2010

Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.